

Nr 59.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm, m. m.; given Stockholms slott den 9 februari 1940.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över social-ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm samt
- 2) lag angående ändrad lydelse av 3 § 2 mom. lagen den 15 maj 1903 (nr 58 sid. 1) om folkskoleväsendet i Stockholm.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm.

Härigenom förordnas, att *dels* 26 § 1 mom., 28 § 2 och 3 mom., 31 § samt 36—45 §§ lagen den 15 juni 1935 om kommunalstyrelse i Stockholm,¹ *dels* ock rubriken till 3 kap. i samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

26 §.

1 mom. Sedan överläggningen — — — eller nej.

Ordföranden tillkännagiver — — — med klubbslag.

Begäres omröstning — — — vid val.

Vägrar ordföranden — — — prövning upptagas.

Om val av stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande stadgas i 15 §, om val av ordförande och vice ordförande i stadskollegiet i 38 §, om val av borgarråd i 42 § samt om val av ordförande i borgarrådsberedningen i 43 §. Val i stadsfullmäktige av ledamöter i stadskollegiet jämte ersättare för dem samt av ledamöter och suppleanter i drätselnämnden eller i annan stadens nämnd, för vilken sådant är särskilt föreskrivet, ävensom av revisorer och revisorssuppleanter, som avses i 51 §, så ock av två eller flera personer för särskild beredning av ärenden, som skola företagas till avgörande av stadsfullmäktige, skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med siffran för det antal personer valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat.

28 §.

2 mom. Där det finnes av behovet påkallat, äga stadsfullmäktige besluta, att annan ledamot av stadskollegiet än kollegiets ordförande ävensom vald ledamot av drätselnämnden eller annan stadens nämnd eller av annan beredning än borgarrådsberedningen, så ock revisor skola för deltagande i sammanträde eller förrättning inom staden i stadens angelägenhet åtnjuta gottgörelse av stadens medel i form av dagtraktamente med högst fem kronor för sammanträdes- eller förrättningsdag. Stadsfullmäktige må ock besluta,

¹ Senaste lydelse av 39 § se SFS 1936: 77.

där kommunikationsförhållandena anses sådant kräva och väglängden mellan ledamotens eller revisorns hemvist och sammanträdes- eller förrättningsstället är större än fem kilometer, att reseersättning skall utgå till ledamoten eller revisorn. Denna ersättning må icke överstiga hälften av belopp, beräknat efter lägsta avgift för automobil eller hästskjuts, där icke järnväg, spårväg eller omnibus är att tillgå eller fartygslägenhet begagnas, ej heller överstiga avgiften för tredje klass plats på järnväg eller plats i spårvagn eller omnibus, där något av dessa fortskaffningsmedel finnes, eller för salongsplats på fartyg, där resan såmedelst sker.

Ersättning för — — — är sagt.

3 mom. Jämte gottgörelse, som beslutes enligt 2 mom., må efter stadsfullmäktiges bestämmande för med uppdraget förenat besvär utgå arvode till annan ledamot av stadskollegiet än kollegiets ordförande ävensom till ledamot av drätselnämnden eller annan stadens nämnd eller av annan beredning än borgarrådsberedningen, där han efter särskilt uppdrag utför arbete av väsentligt större omfattning än övriga ledamöter, så ock till revisor. I detta moment avsett arvode skall till beloppet bestämmas för högst ett år i sänder och må icke överstiga vad på grund av göromålets omfattning och art kan anses skäligt, ej heller bestämmas med hänsyn till den inkomst av tjänst, yrke eller näring, som uppdragets innehavare genom dess fullgörande går förlustig.

31 §.

Stadsfullmäktige skola årligen vid första sammanträdet i oktober månad utse sekreterare, vars åligganden bestämmas i de föreskrifter, som fullmäktige utfärda för honom.

3 kap. Om stadskollegiet, borgarrådsberedningen och stadens nämnder.

36 §.

1 mom. I staden skall finnas ett stadskollegium.

2 mom. Stadskollegiet tillhör att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter. För sådant ändamål har stadskollegiet:

att med uppmärksamhet följa förvaltningen i alla dess grenar;

att utan tidsutdräkt göra de framställningar och förslag hos fullmäktige eller vidtaga de åtgärder i övrigt, som härvid befinnas påkallade;

att tillse, det ärenden, i vilka fullmäktige skola meddela utlåtanden eller beslut, varda, innan de till handläggning där förekomma, underkastade erforderlig utredning, ävensom att till föredragning i stadsfullmäktige bereda dylika ärenden och däri avgiva yttranden; samt

att å fullmäktiges vägnar övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut.

Stadskollegiet äger att från stadens nämnder, beredningar eller tjänstemän inforra de yttranden och upplysningar, som för ärendenas utredande erfordras, och tillse, att sådana utan onödigt dröjsmål avgivas, ävensom att hos överståthållarämbetet göra framställning om upplysningars meddelande eller inforrande på sätt för stadsfullmäktige är i 30 § medgivet.

Det tillkommer jämväl stadskollegiet att handhava de förvaltningsuppgifter, som enligt vad därom särskilt stadgas överlämnas till kollegiet.

Instruktion för stadskollegiet fastställes av Konungen, sedan stadsfullmäktige uppgjort förslag därtill.

37 §.

Stadskollegiet består av tolv ledamöter. Stadsfullmäktige välja årligen å första sammanträdet i oktober månad för tiden intill nästa val bland sig ledamöterna i kollegiet jämte lika många ersättare för dem. Sker ej valet proportionellt, skall bestämmas den ordning, i vilken ersättarna skola inkallas till tjänstgöring. Stadsfullmäktig, som innehar borgarrådsbefattning, må icke vara ledamot av stadskollegiet eller ersättare för sådan.

Har ledamot anmält förfall till kollegiets sammanträde, skall ersättare kallas att tjänstgöra vid sammanträdet. Avgår ledamot, skall ersättare i hans ställe inträda i kollegiet.

38 §.

Stadsfullmäktige välja vid första sammanträdet i oktober månad bland stadskollegiets ledamöter ordförande och vice ordförande i kollegiet. Till sådan befattning må icke utses ordföranden eller någon av vice ordförandena i stadsfullmäktige. Underrättelse om val, varom nu är sagt, med angivande av de valdas namn och postadress, skall ofördröjligen insändas till överståthållarämbetet för intagande i ämbetets kungörelser.

Äro både ordföranden och vice ordföranden hindrade att inställa sig vid stadskollegiets sammanträde, äger kollegiet utse annan ledamot att för tillfället föra ordet.

39 §.

Stadskollegiets ordförande tillkommer att å kollegiets vägnar hava in-seende över förvaltningen av stadens angelägenheter. Ordföranden åtnjuter i denna sin egenskap årsarvode, som bestämmes av stadsfullmäktige.

40 §.

Stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande äga, även om de icke äro ledamöter av stadskollegiet, övervara kollegiets sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Enahanda rätt tillkommer ock överståthållaren eller, vid hinder för honom, underståthållaren.

41 §.

De ärenden, som ankomma på stadskollegiets handläggning, föredragas i kollegiet av borgarråd, där ej jämlikt kollegiets instruktion annan ordning beslutes för visst ärendes föredragning.

Borgarråden skola närvara vid stadskollegiets sammanträden och äga deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Borgarråden skola till vinnande av enhetlighet i förvaltningen bilda en borgarrådsberedning, i vilken gemensamma överläggningar skola äga rum. Instruktion för borgarrådsberedningen fastställas av Konungen, sedan stadsfullmäktige uppgjort förslag därtill.

42 §.

1 mom. Stadsfullmäktige välja vid första sammanträdet i oktober månad det år, då val av stadsfullmäktige ägt rum, minst fyra och högst åtta borgarråd för en tid av fyra år. Till borgarråd må allenast utses personer med synnerlig insikt och erfarenhet i kommunala förvaltningsfrågor eller eljest i allmänna värv. Vid val av borgarråd skall, där så äskas eller omröstning begäres, anställas särskilt val av varje borgarråd.

2 mom. Avgår borgarråd före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall befattningen så snart ske kan återbesättas; den sålunda valde tjänstgör under den tid, som återstår för den avgångne. För tiden intill dess nytt val skett ävensom vid tjänstledighet för borgarråd äger stadskollegiet förordna vikarie å befattningen.

3 mom. Borgarråd åtnjuta årsarvode, som bestämmas av stadsfullmäktige. Med befattningen såsom borgarråd må icke utan stadsfullmäktiges medgivande förenas annan befattning i statens eller kommunens tjänst eller annat jämförligt allmänt eller enskilt uppdrag.

4 mom. Om skyldighet för borgarråd att vid varaktigt förfall avgå gällas vad i borgarrådsberedningens instruktion stadgas.

43 §.

1 mom. Stadsfullmäktige utse, sedan val av borgarråd skett, ett av borgarråden att under den bestämda tjänstgöringstiden såsom ordförande leda borgarrådsberedningens arbete.

2 mom. Borgarrådsberedningens ordförande skall i stadskollegiet föredraga förslag till stadens utgifts- och inkomststat. Angående ärendenas fördelning i övrigt mellan borgarråden gäller vad i stadskollegiets instruktion stadgas. Att borgarråd skola utses till ordförande i vissa nämnder sägs i 45 §.

44 §.

I staden skola finnas en drätselråd och en fattigvårdsnämnd; genom instruktioner, som fastställas av Konungen, sedan stadsfullmäktige uppgjort förslag därtill, bestämmas för dessa nämnder antalet ledamöter och suppleanter.

För annan stadens nämnd skall, där ej annorlunda är särskilt stadgat, förslag till instruktion upprättas av stadsfullmäktige och underställas överståthållarämbetets prövning. I instruktionen skola närmare föreskrifter meddelas om föremål för nämnds verksamhet, dess befogenhet samt ordningen och sättet för ärendenas behandling m. m.

Nämnd åligger att i avseende å sitt verksamhetsområde lämna överståthållarämbetet sådana upplysningar, som av ämbetet äskas.

45 §.

1 mom. Ordföranden i borgarrådsberedningen skall under den tid han innehar denna befattning tillika vara ordförande i drätselnämnden. Stadskollegiet utser bland övriga borgarråd ordförande i fattigvårdsnämnden samt, där ej annat är föreskrivet, i övriga stadens nämnder; och skall vid dylika val stadskollegiet taga hänsyn till gällande fördelning av borgarrådens föredragningskyldighet. Den som jämlikt 42 § 2 mom. blivit av stadskollegiet förordnad att i borgarråds ställe uppehålla hans tjänst utövar jämväl hans befattning såsom ordförande i nämnd.

Borgarråd, som av stadskollegiet valts till ordförande i nämnd, tjänstgör i sådan egenskap, intill dess han avgår från borgarrådsbefattningen. Förändras fördelningen av borgarrådens föredragningskyldighet, äger stadskollegiet besluta, att ordförandeuppdraget tidigare skall upphöra.

2 mom. Andra ledamöter i nämnd än de, varom i 1 mom. sägs, ävensom fastställt antal suppleanter skola, där ej i nämndens instruktion eller eljest är annorlunda stadgat, väljas av stadsfullmäktige.

De av stadsfullmäktige valda ledamöternas och suppleanternas tjänstgöringstid är två år, räknat från och med den 1 januari. Avgående ledamot eller suppleant kan återväljas.

3 mom. I avseende å valbarhet till ledamot eller suppleant i nämnd ävensom beträffande obehörighet och rätt till avsägelse skall, där ej annat föreskrives i lag eller särskild författning eller i nämndens instruktion, vad om stadsfullmäktige är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1940.

Val av borgarråd skall äga rum å stadsfullmäktiges första sammanträde i oktober månad samma år och avse tiden intill stadsfullmäktiges första sammanträde i oktober 1946. Borgarråd, som utsetts före den 1 oktober 1940, samt stadsfullmäktiges sekreterare, därest han utsetts före nämnda dag, skola fråntråda sina befattningar den 30 september 1940.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 3 § 2 mom.¹ lagen den 15 maj 1903 (nr 58 sid. 1) om folkskoleväsendet i Stockholm.

Härigenom förordnas, att 3 § 2 mom. lagen den 15 maj 1903 om folkskoleväsendet i Stockholm skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

3 §.

2 mom. Den av stadskollegiet utsedde ordföranden i direktionen tjänstgör under den tid han innehar borgarrådsbefattning och ärenden angående folkskoleväsendet enligt fastställd indelning skola av honom föredragas i stadskollegiet. Där borgarråd, som valts till ordförande i direktionen, avgår före tjänstgöringstidens utgång eller åtnjuter tjänstledighet, skall den, som jämlikt 42 § 2 mom. lagen om kommunalstyrelse i Stockholm blivit av stadskollegiet förordnad att i borgarrådets ställe uppehålla hans tjänst, utöva jämväl hans befattning såsom ordförande i direktionen.

Övriga ledamöter — — — den avgångne.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1940 men föranleder, såvitt rör annan än direktionens ordförande, ej rubbning i val, som förrättats före samma dag.

¹ Senaste lydelse se SFS 1935: 388.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
9 februari 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och ecklesiastikdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, frågan om *vidtagande av författningsändringar för genomförandet av viss omorganisation av kommunalförvaltningen i Stockholm* samt anför:

Inledning.

Den 24 juli 1933 avgav f. d. landshövdingen Hj. L. Hammarskjöld i egenkap av särskild av Kungl. Maj:t tillkallad sakkunnig yttrande och förslag angående revision av gällande förordningar om kommunalstyrelse i Stockholm m. m. (statens off. utredn. 1933: 23). Däri framlades förslag till, bland annat, lag om kommunalstyrelse i Stockholm samt lag om ändrad lydelse av § 3 i lagen om folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903.

I yttrande över förstnämnda förslag anförde Stockholms stadsfullmäktige, att de ansåge detsamma utmärka sig i jämförelse med då gällande författning genom större åskådlighet, klarhet och reda. Stadskollegiet hade emellertid till utredning genom en särskild den 28 mars 1934 tillsatt utredningskommitté upptagit frågan om en omorganisation av kommunalstyrelsen i huvudstaden. De med denna fråga sammanhängande spörsmålen kunde självfallet icke upptagas till behandling i sammanhang med landshövdingen Hammarskjölds utredning. Det vore dock uppenbart, att omorganisationskommitténs utredning komme att beröra åtskilliga frågor av väsentlig betydelse för stadens styrelse, och att den kunde komma att utmynna i förslag till mer eller mindre omfattande ändringar i kommunalförfattningen.

Genom proposition nr 184 framlades för 1935 års riksdag förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm. I egenkap av föredragande departementschef anförde jag därvid, att frågan om revision av huvudstadens dåvarande kommunalförordning så länge varit aktuell, att något uppskov med densamma redan av denna anledning icke syntes lämpligt. Att avvakta resultatet av den av stadskollegiet tillsatta omorganisationskommitténs ar-

bete och de förslag från stadens sida, vartill detta kunde föranleda, vore icke nödvändigt. Vidkommande utredningsmannens förslag till ändring av lagen om folkskoleväsendet i Stockholm fann jag mig på vissa anförda skäl icke böra vidtaga någon åtgärd.

Efter riksdagsbehandling av propositionen utfärdades lag om kommunalstyrelse i Stockholm den 15 juni 1935 (nr 337). Lagen har sedermera undergått vissa ändringar genom lagar den 3 april 1936 (nr 77), den 12 juni 1936 (nr 287), den 28 maj 1937 (nr 254), den 18 juni 1937 (nr 502), den 17 juni 1938 (nr 381) samt den 24 mars 1939 (nr 79).

Den 15 juni 1935 utfärdades vidare, i anledning av framställning från riksdagen, lag (nr 338) om ändrad lydelse av 3 § lagen om folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 (nr 58). Vid utformningen därav hade, bland annat, iakttagits, vad landshövdingen Hammarskjöld därutinnan föreslagit.

Utredningen angående omorganisation av Stockholms kommunalförvaltning.

Den förut omnämnda av stadskollegiet tillsatta utredningskommittén framlade den 28 februari 1939 för kollegiet betänkande med förslag till omorganisation av Stockholms kommunalförvaltning (bihang nr 5 till stadskollegiets utlåtanden och memorial för år 1939). Huvudpunkterna däri voro, såvitt nu är i fråga, följande:

Från det nuvarande stadskollegiet utskiljas borgarråden, vilka bilda en särskild borgarrådsberedning under kollegiet.

Det för stadsfullmäktige och stadskollegiet gemensamma presidiet upphör; särskilda ordförande tillsätts för envar av dessa myndigheter.

Stadskollegiet består av tolv efter samma grunder som hittills valda ledamöter, bland vilka stadsfullmäktige samtidigt utse ordförande och en vice ordförande. Även vid tillfälligt förfall för ledamot av stadskollegiet skall ersättare inkallas och således icke såsom nu endast inträda i ledamots ställe, då denne på grund av längre tids förhinder eller eljest avgår från sitt uppdrag.

Stadskollegiets ordförande erhåller arvode, »så avpassat, att ordförandeskapets karaktär av lekmanuppdrag icke försvagas».

Vid stadskollegiets förhandlingar äga stadsfullmäktiges presidium även som borgarråden att närvara, med rätt att delta i överläggningarna men icke i besluten.

Stadskollegiets nuvarande uppgifter förändras icke i vidare mån än att kollegiet skall vara styrelse ej blott för stadskansliet utan även för statistiska kontoret, vars självständiga styrelse alltså upphör. Därjämte överflyttas budgetkontrollen, innefattande prövningen av frågor om anslagsöverstridanden, från drätselnämnden till stadskollegiet.

Borgarrådens antal ökas från sex till sju.

Gemensamt bilda borgarråden under stadskollegiet en borgarrådsberedning med uppgift att befrämja samarbetet mellan borgarråden och mellan de olika förvaltningsmyndigheterna, att planlägga behandlingen av viktigare ärenden samt att, liksom nu, förberedande behandla de ärenden, som skola förekomma inom stadskollegiet.

Bland borgarråden uppdraga stadsfullmäktige åt en att såsom beredningens ordförande leda dess arbete. Å ordföranden ankommer, förutom beredningen av budgeten och andra viktigare ekonomiska ärenden ävensom allmänna administrativa frågor, att i stadskollegiet föredraga ärenden rörande stadskansliet — med undantag för stadshusförvaltningen — samt statistiska kontoret. Beredningens ordförande har härutöver icke någon särskild föredragningskyldighet. Såsom hans huvuduppgift angives att svara för samarbetet mellan borgarråden i viktigare ärenden och att i detta syfte särskilt följa frågor, som samtidigt beröra olika förvaltningsområden. De övriga borgarråden äro följaktligen skyldiga att hålla beredningsordföranden underrättad om viktigare ärenden, och ordföranden är å sin sida berättigad att med yttranderätt närvara vid nämnders och styrelser sammanträden.

Borgarråden skola liksom nu vara föredragande i stadskollegiet, var och en för sin rotel. Föredragandens förslag skall, även i det fall det icke biträdes av stadskollegiet, intagas i stadskollegiets utlåtande. Detsamma gäller den mening ordföranden i borgarrådsberedningen uttalat.

Borgarrådens mandattid sänkes från nuvarande sex till fyra år. Mandattiderna skola utlöpa samtidigt och på sådan tid, att efter nyval till stadsfullmäktige jämväl nyval av borgarråd skall äga rum. Avgår borgarråd före mandattidens slut, skall nyalet sålunda avse allenast den tid, som återstår av perioden.

Vid förfall av längre varaktighet skall vikarie för borgarråd förordnas av stadskollegiet.

Stadskansliets uppgifter utvidgas att avse samtliga sekreterar- och kansligöromål ej blott hos stadsfullmäktige och stadskollegiet utan även hos borgarråden; avsikten torde vara att å stadskansliet anställda tjänstemän jämväl skola bestrida sekreterarsysslorna hos viktigare nämnder och styrelser. Till stadskansliet sammanföras vidare förvaltningens ombudsmangöromål och överhuvudtaget ärenden av juridisk natur. Jämväl stadskansliets uppgifter att biträda vid utredningar av finansiell natur utvidgas väsentligt.

Stadskansliet är uppdelat i tre skilda avdelningar, vilka äro direkt underställda borgarrådsberedningens ordförande såsom föredragande hos stadskollegiet.

Å sekreteraravdelningen, vars chef är stadssekreteraren, ankomma sekreterar- och kansligöromål i nyss angiven omfattning. Stadssekreteraren indelar tjänstemännen till tjänstgöring å de olika rotlarna samt har till särskild uppgift att granska stadskollegiets ärenden i syfte att trygga den formella enhetligheten och kontinuiteten. Stadssekreteraren skall närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden med skyldighet att, när han av presidiet därom anmodas, tillhandagå med råd och upplysningar. Stadssekreteraren äger jämväl deltaga i stadskollegiets överläggningar med rätt att framställa de erinringar ur rättsliga eller allmänt administrativa synpunkter, vartill han finner anledning.

Till sekreteraravdelningen hör, förutom här angivna göromål, jämväl stadshusförvaltningen, som hit överflyttas från fastighetskontoret. Ärenden av detta slag föredragas i stadskollegiet icke som övriga kansliärenden, av borgarrådsberedningens ordförande, utan av stadssekreteraren.

Chef för juridiska avdelningen är stadsjuristen, för finansavdelningen finanssekreteraren.

Statistiska kontoret förlägges direkt under stadskollegiet med borgarrådsberedningens ordförande såsom föredragande.

Borgarrådsberedningens ordförande handhar, såsom förut nämnts, bud-

getberedningen samt övriga frågor av större ekonomisk betydelse ävensom allmänt administrativa ärenden. Härutöver har han icke några särskilda förvaltningsbestyr och tillhör följaktligen icke heller någon särskild nämnd.

Utredningskommittén föreslog vidare vissa ändringar i fråga om nämndernas arbetsområden samt beträffande rotelindelningen för borgarråden.

Sedan åtskilliga kommunala myndigheter m. fl. beretts tillfälle att yttra sig över utredningskommitténs förslag, anförde stadskollegiet i utlåtande den 5 juni 1939 (nr 210) bland annat:

De brister, som enligt vad erfarenheten under gångna år visat, vidlåda den nuvarande organisationen av kommunalförvaltningen, gälla i främsta rummet dess centrala organ, stadskollegiet. Grunderna för kollegiets sammansättning överensstämma icke väl med dess uppgift »att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter», innefattande å ena sidan den högsta ledningen och kontrollen av det administrativa arbetet, å andra sidan den parlamentariska förberedelsen av stadsfullmäktiges överläggningar och beslut. Väl har huvudsyftet för 1920 års organisationsreform, nämligen att samla de kommunala regeringsfunktionerna hos stadskollegiet, till båtad för överblicken och planmässigheten i det kommunala arbetet, kunnat i avsevärd utsträckning förverkligas. Men alltmera hava organisationens brister såväl i fråga om de ledande uppgifterna som vid det löpande förvaltningsarbetet framträtt. Förutom svagheten i förvaltningens sammanhållande krafter och bristen på samarbete vid handläggningen av frågor berörande olika myndigheter har kritiken av den kommunala organisationen gällt fördelningen av ärendena å rotlar och nämnder samt, i samband därmed, den onödiga omständlighet och bristande effektivitet, som i särskilda fall ansetts utmärka det kommunala arbetet.

Stadskollegiet har följaktligen funnit tiden vara inne för en mera genomgripande översyn av den kommunala organisationen, sådan den utformades vid 1920 års nyordning. Den kommitté, kollegiet i detta syfte tillsatt, har funnit sig böra föreslå viktiga ändringar.

I främsta rummet gälla dessa ändringar, såsom naturligt är, stadskollegiet, dess sammansättning, arbetsätt och arbetsorgan.

Såsom reformens huvudsyfte torde kunna betecknas effektiviseringen av förvaltningens ledning. Denna ledning förlägges liksom hittills till stadskollegiet. Kollegiet omdanas emellertid till en ren lekmannadelegation. Dess uppgift att leda det parlamentariska arbetet underlättas genom att kollegiet får en egen, av stadsfullmäktige särskilt utsedd ordförande, skild från stadsfullmäktiges presidium. Borgarråden skola icke längre tillhöra stadskollegiet, men de föredraga ärendena hos kollegiet och äro inför kollegiet ansvariga för ledningen av förvaltningsarbetet. Borgarråden bilda gemensamt en borgarrådsberedning med uppgift att svara för det planmässiga samarbetet inom förvaltningen. I detta syfte böra ärendena, till förebyggande av eventuella motsättningar och för befordrande av en lämplig planläggning av utredningsarbetet, redan på ett förberedande stadium upptagas hos borgarrådsberedningen. Borgarrådets antal ökas till sju, och beredningens ordförande får till sin huvuduppgift att ansvara för samarbetet de olika borgarråden och myndigheterna emellan.

Stadskansliet utvidgas väsentligt: här centraliseras sekreterare- och ombudsmannauppgifterna inom hela förvaltningen. Genom en överflyttning till finanssekreterarens avdelning av kammarkontorets utrednings- och budgetavdelning skall stadskansliet utrustas att även i detta hänseende kunna fylla uppgifterna som stadens kvalificerade centrala utredningsorgan.

Den sålunda föreslagna nydaningen av den centrala förvaltningen synes ägnad att, i vad på arbetsformerna ankomma, undanröja de svagheter, som vidlåda den nuvarande organisationen, och att skapa en effektivare ledning ur såväl parlamentarisk som rent administrativ synpunkt. Som politiskt beredningsorgan är det nya stadskollegiet med sin enhetliga sammansättning och sitt helt för denna uppgift avsedda presidium bättre organiserat än det hittillsvarande. Det torde även vara uppenbart, att den administrativa ledningen av förvaltningen kommer att arbeta bättre enligt den nya ordningen. Härvid åsyftar stadskollegiet särskilt de föreslagna fastare samarbetsformer-
na genom borgarrådsberedningen under ledning av dess för samarbetet främst ansvarige ordförande. Den föreslagna utvidgningen av stadskansliet torde även motsvara ett länge känt behov av en välutrustad utredningscentral till den kommunala regeringens tjänst.

I huvudsak kan stadskollegiet således tillstyrka vad kommittén föreslagit, dock med följande uttalanden och förbehåll i särskilda punkter.

Av vad redan anförts framgår, att förslaget att upplösa gemensamheten mellan stadskollegiets och stadsfullmäktiges presidium och giva stadskollegiet en egen ordförande, som sålunda i främsta rummet har att i stadsfullmäktige vara kollegiets talesman, måste anses utgöra ett väsentligt led i den nya organisationen. Stadskollegiet kan sålunda icke biträda framkomna förslag att i detta hänseende bibehålla den nuvarande ordningen. Därest det nya stadskollegiet skall, såsom kommittén åsyftat, kunna fylla uppgiften att vara ett effektivt organ för den parlamentariska beredningen av stadsfullmäktiges arbete, så måste det hava sin egen ledning, obunden av ordförandeuppgifterna i stadsfullmäktige, och denna anordning synes tillika utgöra en naturlig konsekvens av borgarrådets nya ställning utanför stadskollegiet. Å stadskollegiets ordförande torde sålunda ankomma att organisera och leda kollegiets parlamentariska arbete samt att företräda kollegiet såsom stadens kommunalpolitiskt ledande och kontrollerande organ.

I syfte att förebygga, att antalet deltagare i stadskollegiets överläggningar skulle kunna bli för stort, synes ersättares inträde i stadskollegiet böra så ordnas, att ersättare inkallas allenast efter av ordinarie ledamot anmält förfall.

Då stadskansliet liksom nu är ett stadskollegiet underlydande verk, även om dess uppgift väsentligen består i att biträda stadskollegiets föredragande borgarråden, synes det riktigtast, att, såsom kommittén föreslagit, stadskollegiet och icke, såsom även ifrågasatts, borgarrådsberedningen utgör stadskansliets styrelse. Med hänsyn till kansliets nyss angivna uppgift torde emellertid böra stadgas, att borgarrådsberedningen städse skall lämnas tillfälle att avgiva yttrande och förslag i frågor rörande stadskansliet, innan de föredragas i stadskollegiet. Kollegiet synes vidare böra äga att, i den omfattning, som kan finnas lämpligt, bemyndiga borgarrådsberedningen att såsom en självständig delegation avgöra sådana frågor.

Borgarrådsberedningens uppgift är att svara för planmässigheten i utredningsarbetet, att genom samråd mellan borgarråden söka förebygga eller undanröja motsättningar och sammanjämka olika meningar. Men varje borgarråd bör hava rätt och skyldighet att uttala sin mening, och kan enighet icke uppnås, böra vid ärendets föredragning de skilda ståndpunkterna redovisas hos stadskollegiet. I stadskollegiets förhandlingar bör, såsom kommittén också förutsatt, envar av borgarråden äga rätt att delta.

Den ordning för borgarrådsberedningens arbete, som här angivits, stämmer bäst överens med hittills inom kommunalförvaltningen vanligen tillämpade samarbetsprinciper. Stadskollegiet förutsätter, att dessa principer — enligt vilka de olika partigrupperna böra beredas ett emot deras styrka svarande

inflytande — jämväl iakttagas vid val av borgarråd, och att härvid, i syfte att största möjliga enighet måtte kunna uppnås vid tillsättningen av dessa befattningar, samråd i förväg äger rum mellan grupperna. Borgarrådsberedningens ordförande torde visserligen i regel komma att tillhöra det parti, som ensamt eller jämte andra bildar den politiska majoriteten inom kommunalrepresentationen. Men skulle beredningen givas en partipolitiskt enhetlig sammansättning, så komme den säkerligen också att få en annan ställning gentemot stadskollegiet och förvaltningen. En utveckling i denna riktning, som sannolikt även komme att medföra andra djupgående förändringar i det kommunala förvaltningssystemet, skulle icke överensstämma med grunderna för det föreliggande organisationsförslaget och kan icke av stadskollegiet tillstyrkas.

Vad angår stadskansliets organisation föreslår kommittén kansliets uppdelning å tre självständiga avdelningar, var och en under sin chef, med borgarrådsberedningens ordförande såsom föredragande hos stadskollegiet. Mot denna organisation har anmärkts, att den skulle innebära en onödig splittring och att den komme att i onödan betunga beredningens ordförande med åtskilliga, i regeln mindre viktiga personalärenden. Huruvida stadskansliet därför alltjämt skall sammanhållas under en gemensam chef, eller om det bör uppdelas i enlighet med kommitténs förslag, synes vid den fortsatta utredningen böra bli va föremål för ytterligare övervägande.

Å stadssekreteraren bör, såsom kommittén föreslagit, tillika ankomma att hos stadskollegiet och stadsfullmäktige bevaka de formella och allmänt administrativa synpunkterna vid ärendenas behandling.

Stadskollegiet tillstyrker vidare kommitténs förslag om upphävandet av statistiska kontorets självständiga styrelse och kontorets förläggande direkt under kollegiet, dock med enahanda förbehåll angående borgarrådsberedningens handläggning av frågor rörande statistiska kontoret, som här ovan uttalats i fråga om stadskansliet.

En huvudpunkt i kommitténs förslag torde vara, att stadskollegiet genom en utbyggnad av stadskansliets finansavdelning utrustas med erforderligt biträde i finansiella frågor. Tyngdpunkten av ärendenas prövning ur finanspolitisk synpunkt — härvid komma främst budgetberedningen och andra ekonomiskt viktiga ärenden, särskilt köp och försäljningar av fast egendom, i betraktande — kommer att ligga hos stadskollegiet. Även om man givetvis icke kan undgå att för budgetarbetet eller eljest vid extraordinär arbetsbelastning utifrån tillkalla arbetsförstärkning, måste därför finanssekreterarens avdelning utvidgas med kvalificerade biträden. Med hänsyn såväl till stadskollegiets som borgarrådsberedningens uppgifter och ansvar i fråga om stadens finanspolitik, torde, enligt vad erfarenheten har visat, en förstärkning av utredningsapparaten i föreslagen riktning vara väl motiverad.

Omorganisationskommitténs förslag till arbetsfördelning mellan borgarråden ställer borgarrådsberedningens ordförande utanför rotelindelningen: i syfte att han helt skall kunna ägna sig åt sina ledande uppgifter och åt budgetberedningen, bör han enligt kommitténs tanke så mycket som möjligt frigöras från löpande förvaltningsbestyr. Även om denna princip givetvis är riktig, kan stadskollegiet icke på denna punkt helt biträda kommitténs förslag. Det borgarråd, som inom kollegiet svarar för den centrala finansberedningen, bör tillika vara ordförande i drätselnämnden.

Den rotelindelning, som nu genomföres, får icke betraktas sasom stel och oföränderlig utan bör tvärtom kunna av stadskollegiet jämkas med hänsyn till olika personförhållanden och efter den i framtiden liksom hittills säkerligen växlande arbetsbelastningen å olika myndigheter. Sådana jämkningar böra utan hinder av författningsföreskrifter kunna genomföras.

Stadskollegiet anser slutligen, att vid den förestående författningsrevisionen antalet borgarråd bör bestämmas till högst åtta, och att sålunda möjlighet bör skapas att — till vinnande av lämplig arbetsfördelning i särskilda fall — tillsätta ytterligare ett borgarråd utöver de nu föreslagna sju, utan att lagändring härför behöver vidtagas.

Inom stadskollegiet voro borgarråden Sundberg och Sandberg i vissa hänseenden av skiljaktig mening.

Stadsfullmäktige beslöto därefter den 15 juni 1939 att i princip godkänna den omorganisation av stadens förvaltning, som stadskollegiet förordnat. Samtidigt uppdrogo stadsfullmäktige åt kollegiet att föranstalta om de vidare utredningar och låta utarbета de författningsförslag, som organisationens genomförande i detalj förutsatte.

Av stadskollegiet utsedda kommitterade framlade den 2 november 1939 betänkande med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 15 juni 1935 om kommunalstyrelse i Stockholm, lag om införande av nämnda lag samt lag om ändrad lydelse av 3 § lagen om folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 jämte motivering. — Förslag framlades även till instruktioner för stadskollegiet, borgarrådsberedningen och stadskansliet.

Stadskollegiet biträdde i utlåtande den 14 december 1939 (nr 569) i huvudsak kommitténs förslag men vidtog vissa ändringar däri av övervägande formell natur. För dessa ändringar redogöres i det följande i sammanhang med därav berörda stadganden.

Framställning om författningsändringar.

I enlighet med hemställan av stadskollegiet beslöto stadsfullmäktige den 20 december 1939 att i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om avlåtande av proposition till riksdagen med förslag till nyss omförmälda lagar. Genom skrivelsen underställdes — under förutsättning att lagförslagen i huvudsak vunne statsmakternas bifall — förslagen till instruktioner för stadskollegiet och borgarrådsberedningen Kungl. Maj:t för fastställelse.

Stadsfullmäktiges skrivelse i ämnet har den 11 januari 1940 av överståthållarämbetet ingivits till Kungl. Maj:t. Ämbetet har därvid anfört:

Under trycket av den ständigt stegrade arbetsbörda, vilken såväl stadens tillväxt som den fortgående ökningen av kommunernas arbetsuppgifter pålagt Stockholms stads kommunala representation och förvaltning, hade framträtt ett allt starkare behov av viss översyn och omorganisation av stadens kommunala, nu tjuguariga organisationsplan.

Med anledning därav hade stadsfullmäktige beslutat göra nu ifrågavarande framställning.

Överståthållarämbetet, vilket följt stadskollegiets och stadsfullmäktiges överläggningar i frågan, biträdde helt fullmäktiges uppfattning om angelägenheten av en omorganisations genomförande och ansåge, att de utarbetade förslagen till författningsändringar och till instruktioner tillsammans vore ägnade att åstadkomma rationalisering, förenkling och effektivisering av den kommunala organisationen och förty att skapa goda förutsättningar för ar-

betet inom stadens representation och vederbörande kommunala förvaltningsorgan. Överståthållarämbetet finge därför tillstyrka bifall till stadsfullmäktiges framställning.

Det sedan åtskilliga år tillbaka bedrivna arbetet med utformande av förslag till omorganisation av kommunalstyrelsen i huvudstaden har nu bragts till slut, i det att stadsfullmäktige den 20 sistlidne december godkänt upprättade förslag till vissa författningsändringar och instruktioner. Fullmäktige hava därefter hemställt hos Kungl. Maj:t, att åtgärder måtte vidtagas, så att de föreslagna författningsbestämmelserna antagas av statsmakterna.

Liksom överståthållarämbetet, vilket tillstyrker bifall till stadsfullmäktiges framställning, finner jag de föreliggande förslagen till ändringar av den kommunala organisationen i Stockholm ägnade att åstadkomma förenkling och effektivisering. Jag anser därför, att förslag till erforderliga författningsändringar böra föreläggas riksdagen till antagande. Med anledning härav har jag låtit upprätta förslag till lagar rörande ändringar av lagen om kommunalstyrelse i Stockholm och lagen om folkskoleväsendet i samma stad. Dessa förslag äro, med allenast vissa smärre avvikelser av formell natur, för vilka redogörelse i detalj icke synes erforderlig, överensstämmande med de av stadsfullmäktige antagna författningsförslagen.

Till frågan om fastställelse av förslagen till instruktioner för stadskollegiet och borgarrådsberedningen anhåller jag att senare få återkomma.

För upplysning rörande innebörden av de ändringar, som vidtagits i gällande lagar, synes — utöver vad som framgår av utredningskommitterades och stadskollegiets redan i det föregående återgivna uttalanden i ärendet — böra lämnas följande uppgifter angående kommitterades och kollegiets motiveringar till de särskilda författningsbestämmelserna.

Detaljupplysningar rörande författningsändringarna.

Förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen om kommunalstyrelse i Stockholm.

26 § 1 mom.

Kommitterade. Tilläggen och förändringarna äro föranledda av de i 38, 42 och 43 §§ föreslagna nya bestämmelserna.

28 § 2 och 3 mom.

Kommitterade. Enär kollegiets ordförande enligt förslaget 39 § skall åtnjuta årsarvode, skall ersättning till honom icke utgå enligt förevarande bestämmelser.

31 §.

Kommitterade. Enligt nu gällande bestämmelser i lagens 31 och 40 §§ ävensom i § 9 av stadskollegiets instruktion är stadsfullmäktiges sekreterare

tillika chef för stadskansliet. Stadsfullmäktiges sekreterare har därför valts för en tid, som sammanfallit med tiden för kanslichefsförordnandet. Ehuru kommitterade förutsätta, att chefen för stadskansliets sekreteraravdelning, stadssekreteraren, i regel även väljes till stadsfullmäktiges sekreterare, böra enligt kommitténs mening stadsfullmäktige hava möjlighet att utse annan sekreterare. Därför har föreslagits, att stadsfullmäktige årligen skola välja sekreterare. Stadssekreteraren skall enligt § 5 i nu föreslagen instruktion för stadskollegiet utses av detta och icke som hittills beträffande kanslichefen av stadsfullmäktige.

36 §.

Kommitterade. 1 mom. motsvarar 36 §, 2 mom. 37 § i gällande lag. I 2 mom. har införts ett nytt stycke, som upptagits näst sist och som motiveras därav, att stadskollegiet enligt föreslagen instruktion för kollegiet skall vara styrelse för stadskansliet och statistiska kontoret.

37 och 38 §§.

Dessa paragrafer motsvara 38 §, 39 § femte och sjätte styckena samt 40 § första stycket i gällande lag.

Kommitterade. 37 § har avfattats i enlighet med de riktlinjer, som tidigare angivits av omorganisationskommittén och stadskollegiet. — Där stadgas, bland annat, att stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande icke må vara ledamot av stadskollegiet eller ersättare för sådan. — Det har icke ansetts erforderligt att i lagtexten uttryckligen utsäga, att val av ledamöter och ersättare för dem skall avse tiden intill nästa val. Den i förslaget intagna bestämmelsen om val av ersättare innebär icke någon saklig ändring i förhållande till femte stycket i nuvarande 39 §.

Med hänsyn till stadgandet i lagens 15 § angående underrättelse om val av stadsfullmäktiges presidium har i 38 § liknande bestämmelse föreslagits beträffande val av stadskollegiets ordförande och vice ordförande.

Stadskollegiet (den ¹⁴/₁₂ 1939). Uppdelningen av ordförandeskapet i stadsfullmäktige och i stadskollegiet å tvenne särskilda uppdrag torde väl böra anses som ett väsentligt led i den föreliggande omorganisationsplanen, men härav torde ej behöva följa, att stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande icke skola kunna väljas till ledamöter av stadskollegiet. Enligt kollegiets mening förutsätter denna uppdelning allenast ett stadgande av innebörd, att ordförande och vice ordförande i stadsfullmäktige ej må utses att innehava någon av motsvarande befattningar i stadskollegiet.

39 §.

Kommitterade. Enligt förslaget skall stadskollegiets ordförande hava in-seende över förvaltningen av stadens angelägenheter »å kollegiets vägnar». Med användningen av nämnda uttryck har betonats, att ordförandens in-seende över förvaltningen skall ske inom den i 36 § 2 mom. angivna ramen för stadskollegiets uppgifter. Kollegieordförandens befogenheter preciseras när-

mare i den föreslagna instruktionen för stadskollegiet. — Med hänsyn till storleken av det arvode, som stadskollegiets ordförande kan tänkas komma att åtnjuta, hava kommittéerade ansett det riktigast, att särskild bestämmelse om arvodet intages i lagen. Eventuellt tillerkännande av ersättning åt kollegiets vice ordförande följer de i 28 § angivna reglerna.

40 §.

Denna paragraf är i kommitterades och kollegiets förslag uppdelad i två stycken.

Med hänsyn till den olika inställning kommitterade och stadskollegiet intagit till frågan om rätt för stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande att vara ledamöter av kollegiet har första stycket i 40 § erhållit olika utformning i kommitterades och kollegiets förslag.

Kommitterade. Andra stycket överensstämmer i sak med nuvarande 40 § andra stycket. Stadgandet i tredje stycket av gällande lag om att stadsfullmäktiges sekreterare jämväl tjänstgör som sekreterare hos kollegiet har utslutits med hänsyn till den föreslagna bestämmelsen i 31 §.

41 §.

Kommitterade. På grund av stadgande i den föreslagna instruktionen för stadskollegiet kan viss avvikelse förekomma från regeln, att ärendena i stadskollegiet skola föredragas av borgarråd. Jämlikt samma förslag hava endast borgarrådsberedningens ordförande och föredragande borgarråd rätt att till stadskollegiets protokoll anteckna avvikande mening. Stadgandet om borgarrådsberedningens uppgifter preciseras i förslaget till instruktion för borgarrådsberedningen. Denna instruktion har ansetts vara av sådan betydelse, att den bör fastställas av Kungl. Maj:t.

42 §.

Kommitterade. Antalet borgarrådsbefattningar har med hänsyn till ökningen av stadens förvaltning föreslagits till högst åtta och minst fyra. Nuvarande bestämmelser om kvalificerad majoritet vid val av borgarråd hava ansetts icke vara erforderliga. I anledning härav hava gällande stadganden i 39 § om förfaringssättet, då kvalificerad majoritet icke uppnås, utgått. På grund av att tjänstgöringstiden för borgarråd avsetts i regel skola sammanfalla med stadsfullmäktiges tjänstetid har stadgats, att val för återbesättande av borgarrådsbefattning, då borgarråd avgår före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall avse den tid, som återstår för den avgångne. Stadskollegiet äger att för tiden intill dess val skett ävensom vid tjänstledighet för borgarråd förordna vikarie å befattningen. Som en följd av föreslagna bestämmelser om stadskollegiets sammansättning har gällande föreskrift om att vikarie skall utses bland ledamöter av kollegiet borttagits.

43 §.

I denna paragraf hava upptagits bestämmelser om val av ordförande i borgarrådsberedningen samt om ärendenas fördelning mellan borgarråden m. m.

44 §.

Första stycket, andra stycket första punkten och tredje stycket motsvara 42 § i gällande lag, under det att andra stycket andra punkten motsvarar lagens 45 §.

45 §.

Kommitterade. Vad angår 1 mom. hava kommitterade utgått från att ordföranden i borgarrådsberedningen tillika skall vara ordförande i drätsel-nämnden, men att han eljest icke bör innehava ordförandeuppdrag i någon stadens nämnd. Momentet motsvarar i övrigt huvudsakligen 1 mom. i gällande 43 §. Slutorden i nämnda moment eller att borgarråd, som valts till nämndsordförande, skall tjänstgöra i sådan egenskap den tid han innehar borgarrådsbefattningen »eller den kortare tid, som kollegiet må hava vid valet bestämt», hava borttagits. Stadgandet infördes av den anledningen, att den fastställda arbetsfördelningen av kollegiet kunde jämkas och att som konsekvens därav enahanda möjlighet borde givas med avseende på borgarråds uppdrag att vara ordförande i nämnd. I stället har föreslagits stadgande, att stadskollegiet äger besluta, att ordförandeuppdrag tidigare skall upphöra, därest fördelningen av borgarrådets föredragningssskyldighet förändras.

2 mom. motsvarar i huvudsak 2 mom. i gällande 43 §. En formell ändring har vidtagits på grund av att ordföranden i drätsel-nämnden ej såsom hittills skall utses av stadskollegiet.

3 mom. motsvarar 44 § i gällande lag.

En av de kommitterade, borgarrådet Yngve Larsson, var av skiljaktig mening och yttrade: I 45 § hava intagits bestämmelser om obligatorisk förening av uppdragen såsom ordförande i borgarrådsberedningen och i drätsel-nämnden. Ehuru enligt min mening en sådan förening vanligen torde vara lämplig, kunna, i synnerhet efter den planerade ökningen av borgarrådets antal, omständigheterna även vara sådana, att ordförandeskapet i borgarrådsberedningen — vilket självfallet kommer att beklädas av en representant för den politiskt ledande gruppen — icke tillika behöver vara förenat med finansborgarrådsuppdraget. Andra kombinationer äro tänkbara och kunna till äventyrs, med hänsyn till föreliggande personförhållanden, vara att föredraga. På grund härav har jag ansett, att de ifrågakvarande bestämmelserna icke borde intagas i kommunallagen utan i stadskollegiets instruktion, då ändringar av denna författning icke förutsätta riksdagens medverkan utan kunna lättare genomföras.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser.

Kommitterade föreslå en särskild lag om införande av lagen angående ändring i vissa delar av lagen om kommunalstyrelse i Stockholm. Den skulle träda i kraft den 1 oktober 1940. Val av borgarråd skulle äga rum å första sammanträdet i oktober samma år och avse tiden intill stadsfullmäktiges första sammanträde i oktober 1942. Borgarråd och stadsfullmäktiges sekreterare, som utsetts före den 1 oktober 1940, skulle frånträda sina uppdrag med utgången av september samma år. *Kommitterade* anföra: Det förutsättes, att borgarråd, som avgår den 30 september 1940 men är vald för längre tid, enligt civilrättsliga regler skall erhålla dels full lön under den tid, som för honom eljest skulle återstått å befattningen, dels ock därefter pension, som beräknas såsom hade han avgått vid mandattidens slut.

Stadskollegiet förklarar sig icke kunna biträda kommitténs förslag, att mandattiden för borgarråd, vilka väljas den 1 oktober 1940, allenast skulle omfatta tiden till den 1 oktober 1942. Till undvikande av denna alltför korta mandattid föreslår kollegiet utsträckning av mandattiden intill den 1 oktober 1946.

Förslaget till lag angående ändrad lydelse av 3 § 2 mom. lagen om folkskoleväsendet i Stockholm.

Kommitterade. Vid ändring av borgarrådens föredragningskyldighet bör motsvarande förändring av ordförandeskap vidtagas. Möjlighet därtill har beträffande folkskoleledningen givits genom förändrad formulering av 3 § 2 mom.

Departementschefens hemställan.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga inom socialdepartementet upprättade förslag till

1) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm samt

2) lag angående ändrad lydelse av 3 § 2 mom. lagen den 15 maj 1903 (nr 58 sid. 1) om folkskoleväsendet i Stockholm.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik Montell.